

Šeštadienis. Nuolankumas

Nuolankumo reikalingumas.
Puikybė viską dako. Fariziejų
veidmainystė. Puikybės
pasireiškimai. Mokytis iš
palyginimo muitininko. Prašyti
nuolankumo.

2025-03-28

*I. Pasigailėk manęs, Dieve... Juk
džiaugsmą tau daro ne aukos; jei
deginčiau auką, tu nepriimtum.
Manoji, Dieve, auka – tai širdis
sugrudusi. Graudžios, nuolankios
širdies tu neatstumsi¹. Priešais*

nuolankią širdį Viešpats susijaudina ir eikvoja jai savo malones.

Šios dienos Mišių Evangelijoje šventasis Lukas mums pristato du vyrus, kurie atėjo į Šventyklą melstis: vienas fariziejus, o kitas muitininkas. Fariziejai save laikė tyrais ir tobulais įstatymo vykdytojais; muitininkai įsipareigodavo rinkti mokesčius ir buvo laikomi labiau mylinčiais savo reikalus negu vykdančiais įstatymą žmonėmis. Prieš pasakodamas palyginimą, Evangelistas pasistengia pažymėti, kad Jėzus kalbėjo *kai kuriems žmonėms, kurie pasitikėjo savo teisumu, o kitus niekino*².

Toliau palyginime išaiškėja, jog fariziejus įžengė į Šventyklą be nuolankumo ir be meilės. Jis yra savo minčių centras ir savęs įvertinimo objektas: *Dėkoju tau, Dieve, kad nesu toks kaip kiti žmonės – plėšikai, sukčiai, svetimautojai – arba kaip šis va muitininkas. Aš pasninkauju du*

kartus per savaitę, atiduodu dešimtinę iš visko, ką įsigyju. Užuoť šlovinęs Dievą, jis ėmė, gal ir subtiliai, šlovinti pats save. Visa, ką jis darė, buvo geri dalykai: pasninkauti, mokėti dešimtinę...; tačiau šių darbų gerumą sunaikino puikybė: jis sau priskiria nuopelną ir menkina kitus. Stinga nuolankumo ir artimo meilės, o be jų nėra nei dorybės, nei gero darbo.

Fariziejus yra ant kojų. Meldžiasi, dėkoja už tai, ką daro. Bet turi labai daug pasitenkinimo savimi, yra „patenkintas“. Lygina save su kitais ir laiko save pranašesniu, teisingesniu, geresniu įstatymo vykdytoju. Puikybė – didžiausia kliūtis, kurią žmogus pastato dieviškajai malonei. Ir tai pavojingiausia didžioji yda: įsitrina ir linkusi persmelkti net gerus darbus, atimdama iš jų antgamtinį pobūdį ir nuopelną; jos šaknys – tame, kas žmoguje giliausia (nesveikoje

savimeilėje), ir nėra nieko sunkesnio, kaip ją išrauti ir net aiškiai atpažinti.

„’Sau pačiam, su man priderančiu pasigėrėjimu.’ Taip įrašyta pirmame vienos knygos puslapyje. Daugelis kitų vargšelių galėtų tą pat atspausdinti paskutiniame savo gyvenimo lape. Kaip gaila, jei mudu su tavimi taip gyvename arba tuo baigiame! Atlikime rimtą sąžinės patikrinimą“³. Prašykime Viešpatį, kad visada gailėtųsi mūsų ir neleistų pakliūti į šią būklę. Kasdien maldaukime nuolankumo dorybės, o šiandien pasiryžkime būti atidūs įvairiopoms išraiškoms, kuriomis pasirodo didžioji puikybės nuodėmė, ir savo darbuose išgryninti intenciją tiek kartų, kiek tik reikėtų.

II. Kai kurie fariziejai atsivertė ir buvo Viešpaties draugai ir ištikimi

mokiniai, bet daugelis kitų nesugebėjo atpažinti Mesijo, kuris vaikščiojo jų gatvėmis ir aikštėmis. Puikybė padarė, kad jie prarado savo būties orientyrą ir kad jų religinis gyvenimas, kuriuo jie taip didžiavosi, liko tuščias ir bergždžias. Jų pamaldumo praktikos susivedė į formalizmus ir grynas regimybes, atliekamas dėl akių. Kai pasninkauja, jie perkreipia veidus, kad kiti apie tai žinotų⁴; kai meldžiasi, jie tai mėgsta daryti stovėdami ir afišuodamiesi sinagogose ir aikštėse⁵; kai duoda išmalda, skelbia apie tai trimituodami⁶.

Viešpats savo mokiniams rekomenduos: Nedarykite kaip fariziejai. Ir paaiškina jiems, kodėl neturėtų sekti jų pavyzdžiu: *Jie viską daro, kad būtų žmonių matomi*⁷. Stipriu žodžiu, kad sureaguotų, pavadina juos veidmainiais, panašiais į pabaltintus antkapius: iš

paviršiaus gražiai atrodo, o viduje pilni nešvarumų⁸.

Tuštystė „buvo tai, kas juos atskyrė nuo Dievo; ji privertė juos ieškoti kito teatro savo kovoms ir juos pražudė. Nes rūpinantis patikti žiūrovams, kurių turi kiekvienas, pagal žiūrovus yra ir jų atliekamos kovos“⁹. Kad būtume nuolankūs, niekad nevalia pamiršti, kad mūsų gyvenimo ir mūsų darbų liudytojas yra Viešpats, kuriam turime stengtis patikti kiekvieną akimirką.

Fariziejai iš puikybės užkietėjo, tapo nelankstūs ir reiklūs panašiems į save, o sau – silpni ir atlaidūs:

*Kraunate žmonėms nepakeliamas naštas, o patys tų naštų nė pirštu nepajudinate*¹⁰. Mums Viešpats sako: *Kas iš jūsų didesnis, tebūnie jums tarnas*¹¹. O Šventoji Dvasia per šventąjį Paulių – štai ką: *Nešiokite vieni kitų naštas ir taip įvykdysite Kristaus įsakymą*¹². Vienas iš aiškių

nuolankumo pasireiškimų – tarnauti ir padėti kitiems, ir ne pavieniais veiksmais, o nuolat.

Turbūt vienas griežčiausių Viešpaties jiems padarytų priekaištų yra šis:

*Patys nėjote ir norintiems įeiti kliudėte*¹³. Užtvėrė kelią tiems, kuriuos turėjo vesti. *Aklais vadovais*¹⁴ pavadins juos kitoje vietoje. Puikybė pradangina antgamtinę šviesą sau ir kitiems.

Puikybė reiškiasi visuose gyvenimo aspektuose. „Santykiuose su artimu savimeilė mus daro įžeidžius, nelanksčius, išdidžius, nekantrius, perdėtai teigiančius savo aš ir savo teises, šaltus, abejingus, neteisingus savo sprendimais ir žodžiais.

Pasimėgaudama ji kalba, net nesant reikalo, apie savo veiksmus, išsilavinimą ir vidinius patyrimus, sunkumus, kančias. Pamaldumo praktikose gardžiuojasi žiūrėdama į kitus, stebėdama juos ir teisdama;

yra linkusi lygintis ir manyti, jog yra geresnė, matyti juose tik ydas ir neigti turint gerų savybių, priskirti jiems nelabai taurius troškimus ir ketinimus, galiausiai net linkėti jiems pikto. Savimeilė (...) padaro, kad jaustumės įžeisti, kai esame žeminami, užgauliojami ar apeinami, arba kai nematome esą vertinami, gerbiami ir pataikaujami taip, kaip tikėjomės“¹⁵.

Turime trauktis nuo fariziejaus pavyzdžio bei maldos ir mokytis iš muitininko: *Dieve, būk gailestingas man nusidėjėliui*. Tai trumpa karšta maldelė, skirta kartoti daug kartų, ugdanti sieloje nuolankumo meilę, taip pat ir kai ateina maldos valanda.

III. *Viešpats arti tų, kurie sielojasi, ir gelbsti nevilties apimtuosius*¹⁶.
Muitininkas kreipiasi į Dievą

nuolankia malda ir pasitiki ne savo
nuopelnais, o dieviškuoju
gailestingumu: *stovėjo atokiai ir
nedrįso nė akių pakelti į dangų, tik
mušėsi į krūtinę, maldaudamas:*
*Dieve, būk gailestingas man
nusidėjėliui.*

Viešpats, kuris *priešinasi išpuikėliams,*
*o nuolankiesiems teikia malonę*¹⁷, jam
atleidžia ir jį išteisina. *Sakau jums:*
šitas nuėjo į namus išteisintas, ne
anas.

Muitininkas „*stovėjo atokiai*, ir todėl
Dievas lengviau prie jo prisiartino...
Nuo tavęs priklauso, ar jis bus toli, ar
ne... Mylėk, ir prisiartins; mylėk, ir
apsigyvens tavyje“¹⁸.

Taip pat iš šio muitininko galime
mokytis, kokia turi būti mūsų malda:
nuolanki, atidi ir kupina
pasitikėjimo. Stengiantis, kad nebūtų
monologas, kuriame mes suktumės
apie save, apie dorybes, kurias
manome turį.

Viso palyginimo pagrinde slypi idėja, kurią Viešpats nori mums įteigti: nuolankumo reikalingumas kaip visų mūsų santykių su Dievu ir su kitais žmonėmis pagrindas. Tai pirmasis šio statomo pastato, kuriuo yra mūsų vidinis gyvenimas, akmuo. „Nenorėk būti kaip ta paauksuota vėtrungė virš didelio pastato: kad ir kaip ji blizgėtų ir aukštai būtų, pastatas nuo to tvirtesnis nepasidarys. Duok Dieve, kad tu būtum kaip senas tašytas akmuo, slypįs pamatuose, po žeme, kur niekas tavęs nemato: tavo dėka namas nesugrius“¹⁹.

Kai žmogus jaučiasi deramai neįvertinamas, žeidžiamas menkiausių smulkmenų, turi galvoti, kad iš tiesų vis dar nėra nuolankus: tai proga priimti savo menkumą ir būti mažiau išpuikusiems: „Nuolankus esi ne tada, kai pats save žemini, o tada, kai kiti tave žemina, o tu tatai nukenti dėl Kristaus“²⁰.

Švenčiausiosios Mergelės pagalba – geriausia garantija mums, kad šioje dorybėje eitume į priekį. „Marija yra sykiu gailestingumo ir švelnumo Motina, į kurią niekas nėra kreipęsis tuščiai; kupinas pasitikėjimo pulk į motinišką glėbį, prašyk, kad pelnytų tau šią (nuolankumo) dorybę, kurią Jinai taip vertino; nebijok, kad nebūsi išklausytas, Marija to prašys už tave Dievo, kuris išaukština nuolankiuosius ir išsklaido išdidžiuosius; o kadangi Marija greta savo Sūnaus visagalė, visiškai tikra, kad Ji bus išgirsta“²¹. Kai būsime apsvarstę šiuos Viešpaties mokymus ir kontempliavę nuolankų Švenčiausiosios Mergelės Marijos pavyzdį, galime baigti savo maldą šiuo prašymu: „Viešpatie, pašalink mano puikybę, sutriuškink mano savimeilę, mano troškimą būti reikšmingam ir užgožti kitus. Padaryk, kad norėčiau susitapatinti su Tavimi“²².

1 Ps 51.

2 Lk 18, 9–14.

3 Šv. Chosemarija, *Vaga*, 719.

4 Plg. Mt 6, 16.

5 Plg. Mt 6, 5.

6 Plg. Mt 6, 2.

7 Mt 23, 5.

8 Plg. Mt 23, 27.

9 Šv. Jonas Auksaburnis, Homilija
apie Šv. Matą, 72, 1.

10 Lk 11, 46.

11 Mt 23, 11.

12 Gal 6, 2.

13 Lk 11, 53.

14 Mt 15, 14.

15 B. Baur, En la intimidad con Dios,
p. 89.

16 Ps 34.

17 Jok 4, 6.

18 Šv. Augustinas, Pamokslas 9, 21.

19 Šv. Chosemarija, *Kelias*, 590.

20 Šv. Chosemarija, *Kelias*, 594.

21 J. Pecci (Leonas XIII), Nuolankumo
praktika, 56.

22 Šv. Chosemarija, *Kristus eina pro
šalį*, 31.